

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Hans Van Loo, dierenarts op de Buitenpraktijk van de Universiteit Gent in Merelbeke, en Jan Dijkhuizen van De Graafschap dierenartsen uit Vorden wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Scheur in baarmoeder door slag in de dracht

Het zweet parelde op z'n rood aangelopen gezicht. Zijn kleding was doordrenkt met een mengsel van slijm, bloed en andere lichaamssappen. Verslagen keek hij me aan. Ik keek naar de achterkant van de koe. Een zielig strotouwetje hing slap uit de vulva van de koe.

Het beeld van het gevecht van de veehouder om een kalf verlost te krijgen, toverde een lach op m'n gezicht. 'Ik kreeg de kop er niet bij. Het is net of er een flap voor zit. Het touwtje heb ik door de bek van het kalf gedaan', begon de veehouder ontdaan te vertellen.

Benieuwd naar de flap voelde ik alles van binnen af. Dat ik ook het inwendige van de koe kon voelen, was een onaangename verrassing. Er zat een flinke scheur in de baarmoeder. Het kalf lag met z'n kop buiten de baarmoeder met inderdaad een touwtje door de bek.

'Ik heb echt niet hard getrokken', zei de veehouder toen ik hem mijn bevindingen vertelde. Ik geloofde hem omdat er niet veel kracht nodig is om bij bijvoorbeeld een slag in de dracht een scheur in de baarmoeder te krijgen. Gerustgesteld gaf de veehouder me carte blanche om de koe te redden.

De operatie over rechts ging voorspoedig. Het kalf kon ik door de scheur verlost krijgen. En tot onze verwondering zat er nog goed leven in. Het hechten van de scheur op de tast was een secuur werkje. En na het fixeren van de lebmaag en het spoelen van de buikholte kon ik de koe weer dichtmaken. De koe kwam er helemaal bovenop.

De medische term **torsio uteri**

Een slag in de dracht, of torsio uteri in veeartsentaal, is een frequent voorkomend euvel. Het ontstaat meestal vlak voor of tijdens het afkalfproces. De baarmoeder is een zak die middels twee ophangbanden aan de rug van de koe is gefixeerd. Als de zak een pudding is, dan is die slecht te draaien. Maar komen er contracties, dan wordt het meer een bal. Ligt het kalf ook nog eens met de rug naar de penskant, die door een al dan niet sterke vermindering in voeropname ook nog eens meer ruimte in de buik geeft, dan kan de rug van het kalf verder naar onderen zakken.

Een groot en zwaar kalf is een extra risico. Is er dan ook nog eens onvoldoende bewegingsruimte voor de koe, zodat met staan, liggen, staan, liggen het kalf zich niet goed kan 'richten', dan zijn de ingrediënten voor een torsio aanwezig. Het kalf kan dan zelfs doorrollen om de slag nog groter te maken. In de meeste gevallen zit de baarmoeder dan ook tegen de klok in gedraaid. Door gaans is het mogelijk om het kalf en de baarmoeder handmatig terug te brengen in de juiste positie. In sommige gevallen is operatief ingrijpen nodig.